

Puheenvuoro kuulemistilaisuudessa 28.9.2016 : Kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman 2017-2019 valmistelusta

Kiitos mahdollisuudesta puheenvuoroon.

On välttämätöntä, että Suomi on mukana kaikissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa ja että perusoikeudet on lailla säädetty. Tämän lisäksi tulee olla tavoitteellinen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma. Sen tulee sisältää kaikki elämän alueet ja ihmistyhmät. Paperille kootut tavoitteet ja toimintamallit eivät riitä, vaan perus- ja ihmisoikeudet tulee nähdä ruohonjuuritason toiminnassa. Tarkastelu ja arviointi pitää olla mahdollista jatkuvasti.

Ihmisoikeuskasvatusta ja -koulutusta tarvitaan jotta ohjelman tavoitteet voivat toteutua. Se tulee suunnata mahdollisimman laajalle julkisen sektorin päättäjille ja työntekijöille samoin kuin yksityisellä puolellakin. Kouluopetuksen ohella tietoutta on syytä jakaa myös aikuisväestön keskuudessa.

Yhdenvertaisuus- ja syrjimättömyysperiaatteita samoin kuin itsemääräämisoikeutta tulee katsoa myös ikäihmisten ja vanhusväestön näkökulmasta. Ikäsyrjintää esiintyy työmarkkinoilla ja eläkeläiset ja vanhukset nähdään helposti yhteiskunnallisena rasitteena. Tämä väestön osa ei ole mikään yhtenäinen joukko. Ikähaitari on leveä. Nykyään helposti noin 60 ikävuodesta 90 vuoteen. Tällä välillä ihmisen elämän tilanne myös eroaa merkittävästi. Varsinaisesti vanhuksista aletaan nykyään puhua vasta yli 80-vuotiaiden kohdalla. Ikääntymisen eri vaiheissa on taattava tasa-arvoinen sosiaali- ja terveystalveluiden saatavuus ja asianmukainen kohtelu. Viimeaikoina on tullut esiin useita tapauksia vanhusten kaltoinkohtelusta sekä laitoksissa että kotona. Kysymys on ihmisoikeusloukkauksista.

Digitalisaatio kehitty nopeaa vauhtia. On pidettävä huoli siitä, että palveluiden käyttäjät pysyvät mukana. erityisesti ikäihmisistä merkittävä osa on edelleen tottumatonta tietotekniikan käytössä. Kaikille ei ole laitteitakaan. Teknologiaa pitää kehittää käyttäjän ehdoilla niin, että kaikki ihmisryhmät pystyvät hoitamaan asioitaan. Pankkipalvelutkin ovat karkaamassa. Edelleen tulee olla myös perinteisiä tapoja hoitaa asioita.

Toivon, että ohjelmaan tulee selkeästi vanhusväestön näkökulma.

Puheenvuoro 28.9.2016
Sirkka-Liisa Tarjamo